

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 17 februari 2016
Ons kenmerk 7/3.1/2016000589
Behandeld door mevrouw E. Alkema (0592) 36 5691
Onderwerp: Invoering Bibliotheekwet 2015

Geachte voorzitter/leden,

Wij hebben, in uw vergadering van 29 oktober 2014, toegezegd u te informeren over nieuwe ontwikkelingen in de uitvoering van het bibliotheekbeleid zodra er nieuwe concrete informatie beschikbaar is. In 2014 informeerden wij u over de aankomende Bibliotheekwet (Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen) en de gewijzigde provinciale taak. Afgelopen november spraken wij met u over toekomstig bibliotheekbeleid in het kader van de nieuwe cultuurnota voor 2017-2020.

Met deze brief informeren wij u over het effect van invoering van de Bibliotheekwet 2015 : een andere taakinvoering van de provinciale ondersteuningsinstelling en andere allocatie van provinciale bibliotheekmiddelen (zie bijlage). De provinciale wettelijke taken zijn per 2015 specifiek het leenverkeer en de innovatie van lokale bibliotheken, en samen met Rijk en gemeenten hebben de provincies een netwerktaak. In 2015 formuleerden wij met de Drentse gemeenten, bibliotheekorganisaties en Biblionet Drenthe de provinciale ondersteuningsopdracht voor 2016. Dit is in lijn met de aanpak die is geformuleerd in de huidige cultuurnota.

Er zijn twee gevolgen van het invullen van de provinciale ondersteuningstaak:

1. de provinciale wettelijke ondersteuning gaat gelijkelijk gelden voor alle Drentse bibliotheken en gemeenten; eerder was dat primair gericht op plattelandsgemeenten en in mindere mate op Assen, Hoogeveen en Emmen;
2. verandering van de provinciale taak, ingegeven door de nieuwe Bibliotheekwet, betekent dat de dienstverlening aan bibliotheken in de backoffice (denk aan HRM, ICT-werkplekbeheer, financiële administratie) niet meer door ons is gevraagd. Dit is nu een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

In 2016 voorziet de provincie in een overgangsbudget. De twee hoofdredenen hiervoor zijn:

- het voorzien in continuïteit in de dienstverlening aan lokale bibliotheken. De gemeenten hebben tijd nodig om hun eigen veranderende rol in te vullen;
- wij hechten aan een goede toegankelijkheid van de bibliotheken.

Komend jaar zetten wij samen met gemeenten in om toe te werken naar een agenda die invulling geeft aan een goed voorzieningenniveau (spreiding en toegang) en die bijdraagt aan de maatschappelijke doelen leefbaarheid, geletterdheid, digitale zelfredzaamheid, onderwijs en arbeidsmarkt. De komende maanden worden deze doelen in een spreidings- en functieplan uitgewerkt door gemeenten in samenwerking met bibliotheken en Biblionet Drenthe.

De aanpak en de agenda sluiten aan bij de landelijke strategische (innovatie)agenda. Op basis van een wenseninventarisatie en ambitie van gemeenten gaan wij onze inzet vanaf 2017 bepalen. In de nieuwe cultuurnota kan op basis hiervan bepaald worden of de provincie aanvullend een autonome rol oppakt voor het op peil houden van het voorzieningenniveau en bereid is hiervoor extra gelden beschikbaar te stellen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage: Brief Herverdeling provinciale middelen Biblionet Drenthe
wa/coll.

Aan:
Burgemeester en wethouders van de Drentse gemeenten
t.a.v. portefeuillehouder cultuur

Assen, 21 december 2015
Ons kenmerk 51/SI/2015005489
Behandeld door mevrouw J. Wildeboer (0592) 365268
Onderwerp: Herverdeling provinciale middelen Biblionet Drenthe

Geacht college,

Via deze brief informeren wij u over de gevolgen voor uw gemeente van de wijziging in de besteding van onze provinciale bibliotheek-middelen. Deze wijziging is ontstaan door de invoering van de nieuwe bibliotheekwet.

Achtergrond, historie

In het portefeuillehouders overleg cultuur van de VDG op 19 juni 2014 hebben wij een eerste aankondiging gedaan over de invulling van de nieuwe bibliotheekwet. In de aankondiging hebben wij u gemeld dat in 2015 de bestaande situatie in financiële zin gehandhaafd zou blijven. En dat 2016 wordt benut voor de afbouw / ombouw van de provinciale subsidie, waarna de nieuwe bibliotheekwet inhoudelijk en financieel in 2017 geëffectueerd moet zijn.

Hoewel de nieuwe bibliotheekwet (ingangsdatum 1 januari 2015) duidelijke lijnen uitzet over de verantwoordelijkheden voor bibliotheekwerk van de verschillende bestuursorganen, heeft zorgvuldige afstemming met alle belanghebbenden tijd gevergd. In 2015 hebben wij zowel met u en de Drentse bibliotheekstichtingen uw ondersteuningswensen in kaart gebracht. Uw wensen hebben wij vervolgens vertaald in onze offerteaanvraag richting Biblionet Drenthe voor het jaar 2016.

De belangrijkste wijziging in onze vraag aan Biblionet Drenthe is dat de dienstverlening aan bibliotheken in de backoffice (denk aan HRM, ICT werkplekbeheer, financiële administratie) niet meer door ons zijn uitgevraagd.

Programma van eisen voor Biblionet 2016

Onze offerteaanvraag aan Biblionet Drenthe bevat vier taken: nl.

- Zorgdragen voor interbibliothecair leenverkeer;
- ontwikkeling van innovaties in de fysieke bibliotheek;
- ondersteuning van Drentse Bibliotheeknetwerken en alliantie;
- gezamenlijk collectioneren van de fysieke content in Drenthe.

Deze vier pijlers dienen bovendien op basis van een uniforme verdeelsleutel voor alle Drentse gemeenten/bibliotheken aangeboden te worden. Iedere Drentse gemeente dient op gelijke basis een beroep te kunnen doen op de provinciale ondersteuning door Biblionet Drenthe. Wij hebben voor het opstellen van het programma van eisen uw input benut, hiervoor dank. De uiteindelijke offerteaanvraag aan Biblionet Drenthe hebben wij ook met uw VDG gedeeld.

Aanbod Biblionet Drenthe 2016

Onlangs heeft Biblionet Drenthe ons een offerte aangeboden die past bij onze provinciale opdracht. Wij hebben Biblionet Drenthe inmiddels een subsidiebeschikking gestuurd naar aanleiding van hun aanbod.

In de offerte van Biblionet Drenthe vraagt zij ons ook een (autonome) rol te blijven vervullen voor het op peil houden van het voorzieningenniveau in negen plattelandsgemeenten*3. Om die reden stelt zij voor een deel van de provinciale subsidie te blijven gebruiken voor bekostiging van dienstverlening in de backoffice van bibliotheken in deze gemeenten (zie passage programma van eisen in deze brief). Die dienstverlening, uitgevoerd door Biblionet Drenthe ten bate van negen plattelandsgemeenten, zijn voor ons niet langer een wettelijke taak (zie bijlage 1 voor meer informatie).

Financiële gevolgen wijzigingen provinciale taken

In de tabel in bijlage 2 treft u de bedragen aan die Biblionet Drenthe u/uw bibliotheekorganisatie in rekening brengt voor haar dienstverlening aan uw bibliotheken in 2016. Nu de wettelijke ondersteuning op gelijke basis beschikbaar is voor bibliotheken in alle Drentse gemeenten, levert dit vanaf 2016 voordeel op voor Assen, Emmen en Hoogeveen. De negen plattelandsgemeenten daarentegen betalen op grond van dezelfde verdeelsleutel meer voor de door hen aan Biblionet Drenthe gevraagde dienstverlening in de backoffice van bibliotheken.

Nog steeds draagt de provincie bij aan deze dienstverlening in de bedrijfsvoering van bibliotheken in de kleinere gemeenten, echter vanaf 2016 minder dan voorheen door de ombuiging naar wettelijke taken. In 2016 hebben wij als provincie nog € 525.000,-- over voor uitvoering van bedrijfsvoering door Biblionet Drenthe ten bate van bibliotheken in de negen plattelandsgemeenten.

In 2017 verwachten we daarin nog scherpere keuzes van Biblionet Drenthe.

Compensatie

Hoewel wij een eerste aankondiging tijdens het VDG op 19 juni 2014 hebben gedaan, beseffen wij dat het effect voor de negen plattelandsgemeenten van onze opdrachtwijziging aan Biblionet Drenthe financieel opgelost en ingepast moet worden in de gemeentebegrotingen. En dat dit tijd kost. Daarom zijn wij in 2016 bereid voor de negen plattelandsgemeenten het extra bedrag dat Biblionet Drenthe bij u in rekening brengt voor de ondersteuningstaken volledig te compenseren. Dit geldt eenmalig voor het jaar 2016.

In het jaar 2017 dient de nieuwe bibliotheekwet volledig geëffectueerd te zijn in ons provinciaal ondersteuningsaanbod aan bibliotheken in Drenthe en zijn alle gemeenten volledig zelf verantwoordelijk voor het financieren van hun aandeel in de dienstverleningstaken conform de Bibliotheekwet.

Met de financiële compensatie van één jaar zijn wij van mening dat wij de negen plattelandsgemeenten voldoende tijd en financiële ruimte te bieden om zich voor te bereiden op het jaar 2017. Voor de gemeenten Assen, Emmen, Hoogeveen, betekent de wijziging dat zij vanaf 2016 een lagere bijdrage betalen aan Biblionet Drenthe.

Wij verwachten dat elke plattelandsgemeente gebruik wil maken van de eenmalige financiële tegemoetkoming. Wilt u dit namens uw eigen gemeente bevestigen aan mw. J. Wildeboer (j.wildeboer@drenthe.nl).

Hoe verder met onze gezamenlijke ambitie?

Onze ambitie is het proces dat in 2015 samen met u is ingezet te continueren. Dit betekent wat ons betreft gezamenlijk een beweging op gang brengen die invulling geeft aan het omvormen van de huidige bibliotheken naar levendige ontmoetingsplaatsen gericht op mogelijkheden voor de bezoeker om zichzelf te ontwikkelen. Het gezamenlijk met u bepalen van een evenwichtig spreidingsplan zal hierin een belangrijk instrument zijn en bijdragen aan de toekomst van bibliotheken met maatschappelijke doelen.

Belangrijke doelen hierin voor Drenthe hierin zijn:

- vermindering aantal laaggeletterden;
- digitale zelfredzaamheid van ouderen;
- leefbaarheid kleine kernen en dorpen;
- en andere actuele publieksrelevante zaken.

Inzet middelen voor innovaties fysieke bibliotheken

In overleg met gemeenten en bibliotheken wordt de provinciale ondersteuning voor innovaties van fysieke bibliotheken door Biblionet Drenthe in 2016 ingevuld met een coördinerende rol, als schakel tussen lokaal en landelijk beleid. Naast het beschikbaar stellen van middelen aan Biblionet Drenthe voor ondersteuning van innovaties, willen we bezien hoe we meer ruimte kunnen bieden aan innovatie en ondernemerschap.

Wij stellen voor om een gezamenlijke meerjarige innovatieagenda voor de Drentse bibliotheken op te stellen, die meer ruimte biedt voor vraagsturing en rekening houdt met de verschillen tussen de bibliotheken. Dit willen wij samen doen in aansluiting op de landelijke strategische agenda die in de komende maanden onder regie van de Koninklijke Bibliotheek (KB) vorm krijgt.

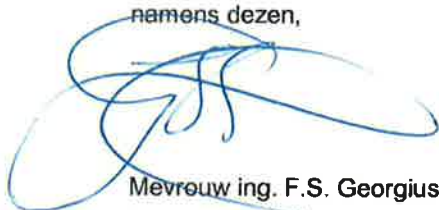
Doel van de Drentse agenda is dat bibliotheken, provinciale ondersteuningsinstelling (Biblionet Drenthe), de KB en de lokale, provinciale en landelijke overheden samen vorm gaan geven aan een sterk Drents openbaar bibliotheeknetwerk, dat klaar is voor de toekomst. Voor de uitvoering van de innovatieagenda zullen budgetten van verschillende overheden slim gecombineerd moeten worden en zal vooral ook naar andere budgetten dan cultuur gekeken worden. De diverse maatschappelijke opgaven waaraan bibliotheken kunnen bijdragen rechtvaardigen dergelijke combinaties.

De reeds afgesproken bijeenkomst over de gezamenlijke ambities én de invulling van het thema 'innovaties' wordt in uw agenda ingepland. De bibliotheken in Drenthe worden hiervoor ook uitgenodigd.

Wij verwachten van u dat u actief en constructief meewerkt aan het hier bovengenoemde spreidingsplan en de innovatie-agenda. Gezamenlijk gaan voor toekomstbestendig bibliotheekwerk verspreid over heel Drenthe!

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

Mevrouw ing. F.S. Georgius
Teamleider Cultuur, Maatschappij en Vrijtijdseconomie

Bijlage(n):

N.B.

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar <http://www.provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

i.a.a.

Biblionet Drenthe, Postbus 78 9400 AB Assen
Drents Netwerk Bibliotheken, Postbus 78 9400 AB Assen

Bijlage 1

*1 Toelichting nieuwe bibliotheekwet

Per 2015 is de Wet Stelsel openbare bibliotheken van kracht, waarin afzonderlijke taken en gezamenlijke netwerktaken van drie overheden zijn benoemd.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de instandhouding van een voor iedereen toegankelijke lokale bibliotheekvoorziening, met vijf kernfuncties. Deze voorziening wordt in overwegende mate gefinancierd door een of meer gemeenten.

Provincies zijn verantwoordelijk voor de provinciale ondersteuningstaken: het uitvoeren van het Inter Bibliothecair Leenverkeer van fysieke werken (IBL) en ontwikkelen van innovaties ten behoeve van de lokale bibliotheken. Deze ondersteunende activiteiten voor de lokale bibliotheken worden aangeboden door een provinciale ondersteuningsinstelling, een in overwegende mate door een of meer provincies gesubsidieerde of in stand gehouden voorziening. Een provinciale ondersteuningsinstelling is verantwoordelijk voor de distributie van fysieke werken door middel van het interbibliothecaire leenverkeer binnen de provincie of provincies waardoor zij wordt gesubsidieerd of in stand gehouden.

De provinciale ondersteuningsinstellingen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor:

- a. distributie van fysieke werken door middel van het interbibliothecaire leenverkeer tussen de provincies; en
- b. ontwikkeling van innovaties ten behoeve van lokale bibliotheken, in overeenstemming met de Koninklijke Bibliotheek in verband met haar coördinerende taak.

Het Rijk is verantwoordelijk voor de doelmatigheid, samenhang en innovatie van het stelsel op landelijk niveau en verantwoordelijk voor de landelijke digitale openbare bibliotheek.

Het Rijk draagt de huidige taken van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) over aan de Koninklijke Bibliotheek. Deze houdt als sectorinstituut overzicht op de programma's voor laaggeletterdheid, leesbevordering, mediawijsheid en samenwerking met scholen.

Van toepassing zijnde artikelen uit de Bibliotheekwet

1. Interbibliothecair leenverkeer

Wettelijk kader

Artikel 15. Interbibliothecair leenverkeer

1. Alle lokale bibliotheken en provinciale ondersteuningsinstellingen nemen deel aan het interbibliothecaire leenverkeer.
2. Deelname aan het interbibliothecaire leenverkeer houdt in ieder geval in:
 - a. op verzoek van een lokale bibliotheek ter beschikking stellen van fysieke werken ten behoeve van gebruikers van die bibliotheek;
 - b. op verzoek van een gebruiker doen van een verzoek als bedoeld in onderdeel a aan de daarvoor in aanmerking komende bibliotheek; en
 - c. distributie van fysieke werken door provinciale ondersteuningsinstellingen.

2. Ontwikkelen van innovaties in de fysieke bibliotheek

Wettelijk kader

art. 16, lid 2b

Artikel 16. Provinciale ondersteuningstaken

2. De provinciale ondersteuningsinstellingen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor:
 - b. ontwikkeling van innovaties ten behoeve van de lokale bibliotheken, in overeenstemming met de Koninklijke Bibliotheek in verband met haar coördinerende taak.

3. Netwerken en allianties

Wettelijk kader

art. 6, lid 1-4, art. 7, art. 8, art. 11, lid 2-4

Artikel 6. Netwerkverantwoordelijkheid

1. Onze Minister, de provinciebesturen, de gemeentebesturen en de besturen van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen.
2. De partijen, genoemd in het eerste lid, geven zich bij de uitoefening van de verantwoordelijkheid, bedoeld in het eerste lid, rekenschap van de gemiddelde afstand tussen de lokale bibliotheekvoorziening en de inwoners van de financierende gemeente of gemeenten.
3. Zij bevorderen dat een door hen gesubsidieerde of in stand gehouden openbare bibliotheekvoorziening aan de verplichtingen, bedoeld in artikel 8, voldoet.
4. Bij een voorgenomen besluit van een partij als bedoeld in het eerste lid dat tot gevolg heeft dat een openbare bibliotheekvoorziening ophoudt te bestaan of redelijkerwijs niet meer kan voldoen aan de verplichtingen in deze wet, overlegt zij eerst met de andere partijen op wie dit van invloed kan zijn waaronder de ingezetenen. Zo nodig maken zij afspraken over de toegankelijkheid van een openbare bibliotheekvoorziening voor het betrokken algemene publiek.

Artikel 7. Netwerk en deelnemers

De lokale bibliotheken, de provinciale ondersteuningsinstellingen en de Koninklijke Bibliotheek, voor wat betreft haar taak tot het in stand houden van de landelijke digitale bibliotheek, vormen één netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen als bedoeld in artikel 6.

Artikel 8. Functioneren van het netwerk

Een deelnemer aan het netwerk als bedoeld in artikel 7:

- a. maakt met de andere deelnemers gebruik van een gezamenlijke catalogus van beschikbare werken;
- b. is onderdeel van het interbibliothecaire leenverkeer, bedoeld in artikel 15;
- c. voert zijn collectiebeleid overeenkomstig het gezamenlijk collectieplan, bedoeld in artikel 10;
- d. maakt gebruik van een op de andere deelnemers afgestemde digitale infrastructuur;
- e. stemt zijn administratie van leden en zijn algemene voorwaarden af op de andere deelnemers; en
- f. ondersteunt het onderwijs.

Artikel 11. Gegevenslevering

2. Ten behoeve van de beleidsontwikkeling verstrekken lokale bibliotheken, de provinciale ondersteuningsinstellingen en de Koninklijke Bibliotheek aan Onze Minister gegevens over de desbetreffende openbare bibliotheekvoorziening die niet tot de persoon herleidbare gegevens van gebruikers en personeel betreffen.
3. De Koninklijke Bibliotheek stelt de aard van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, nader vast en stelt regels over het tijdstip en de wijze waarop de gegevens worden verstrekt.
4. Onze Minister stelt de aard van de gegevens, bedoeld in het tweede lid, nader vast en stelt regels over het tijdstip en de wijze waarop de gegevens worden verstrekt.

4. Collecties afstemmen op provinciaal niveau**Wettelijk kader**

art. 8c, art. 10, art. 11, lid 1, art 17, lid 1b,

Artikel 8. Functioneren van het netwerk

Een deelnemer aan het netwerk als bedoeld in artikel 7:

- c. voert zijn collectiebeleid overeenkomstig het gezamenlijk collectieplan, bedoeld in artikel 10.

Artikel 10. Collectieplan

1. De Koninklijke Bibliotheek stelt elke vier jaar voor de deelnemers aan het netwerk, bedoeld in artikel 7, een gezamenlijk collectieplan vast.
2. Het collectieplan heeft tot doel samenhang te bewerkstelligen tussen de fysieke en digitale collecties van de openbare bibliotheekvoorzieningen. Het biedt een kader voor het samenstellen en beheren van de collectie door een voorziening.
3. De Koninklijke Bibliotheek stelt het gezamenlijk collectieplan vast in overeenstemming met vertegenwoordigers van de lokale bibliotheken en provinciale ondersteuningsinstellingen.

Artikel 11. Gegevenslevering

1. Ten behoeve van de gezamenlijke catalogus voor de landelijke digitale bibliotheek verstrekken lokale bibliotheken en provinciale ondersteuningsinstellingen gegevens over de collectie en de beschikbaarheid daarvan aan de Koninklijke Bibliotheek.

Artikel 17. Uitvoering en beheerplan

1. Het in stand houden van de landelijke digitale bibliotheek door de Koninklijke Bibliotheek houdt in ieder geval in:
 - b. beheren en van context voorzien van de digitale collectie en de afstemming met de collectie digitale werken van de Koninklijke Bibliotheek op grond van artikel 1.5, tweede lid, van de WHW.

Bijlage 2:

*De financiële consequenties voor gemeenten nav herverdeling provinciale middelen
Biblionet Drenthe nav.*

<u>Gemeente</u>	<u>Wat betaalt de gemeente aan Biblionet in 2016</u>	<u>Verschil ten opzichte van 2015. Dit bedrag wordt door de provincie in 2016 eenmalig gecompenseerd.</u>
Aa en Hunze	€ 114.274	€ 21.406
Borger-Odoorn	€ 118.809	€ 26.966
Coevorden	€ 200.640	€ 60.461
De Wolden	€ 124.636	€ 22.195
Meppel	€ 141.163	€ 39.974
Midden Drenthe	€ 158.135	€ 50.668
Noordenveld	€ 144.582	€ 44.970
Tynaarlo	€ 167.862	€ 51.775
Westerveld	€ 129.942	€ 38.806
<u>Totaal</u>	€ 1.300.044	€ 357.222
<u>Gemeente</u>	<u>Wat betaalt de gemeente aan Biblionet in 2016</u>	<u>Verschil ten opzichte van 2015</u>
Assen	€ 15.295	€ - 114.908
Hoogeveen	€ 17.512	€ - 95.190
Emmen	€ 37.736	€ - 152.789
<u>Totaal</u>	€ 70.543	€ - 362.887

Ter informatie: de provinciale subsidie aan Biblionet in 2016 bedraagt € 2.624.103.

***2 Toelichting: Stopzetting uitkering plattelandsgemeenten via provincies**

- Tot 2001 waren de provincies verantwoordelijk voor de directie en administratie van bibliotheken in kleinere gemeenten met maximaal 30.000 inwoners. Vanaf 2001 ligt deze verantwoordelijkheid bij de gemeenten;
- In verband hiermee zijn de betreffende provinciale middelen (circa € 6 mln.) door middel van een integratie-uitkering toegevoegd aan het gemeentefonds met als doel om gemeenten te stimuleren bibliotheekorganisaties van een grotere omvang tot stand te laten komen (basisbibliotheken);
- De integratie-uitkering had betrekking op de periode 2008-2012 en hanteert het aantal inwoners als verdeelmaatstaf;
- Na 2012 zijn de middelen opgenomen in de reguliere systematiek voor de algemene uitkering gemeentefonds.

***3 Negen plattelandsgemeenten:**

Westerveld, Noordenveld. Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Midden-Drenthe, Tynaarlo, Coevorden, De Wolden, Meppel